

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 524/2016-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. augusta 2016 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta doc. JUDr. Branislava Fridricha, PhD., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, ako aj porušenia čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Er 3923/2007 a jeho uznesením zo 14. januára 2015 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 21 CoE 169/2015 a jeho uznesením z 10. novembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., odmieta pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. marca 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Er 3923/2007 a jeho uznesením zo 14. januára 2015 (ďalej aj „rozhodnutie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 CoE 169/2015 a jeho uznesením z 10. novembra 2015.

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Na základe zmluvy o úvere sťažovateľka poskytla dlžníkovi úver, pričom poskytnuté peňažné prostriedky bol dlžník povinný vrátiť podľa podmienok dohodnutých v úverovej zmluve. Na zabezpečenie úveru bola priamo v úverovej zmluve založená právomoc Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného Slovenskou rozhodcovskou, a. s., Bratislava (ďalej len „rozhodcovský súd“).

3. Z dôvodu, že dlžník svoj záväzok vyplývajúci z predmetnej úverovej zmluvy dobrovoľne neplnil, ten sa voči sťažovateľke stal splatným a v nadväznosti na uvedené sťažovateľka na základe dojednanej rozhodcovskej doložky začala rozhodcovské konanie pred zmluvnými stranami zvoleným rozhodcovským súdom, ktorého rozhodcovský rozsudok sa stal exekučným titulom, na podklade ktorého sťažovateľka iniciovala začatie exekučného konania.

4. Podľa sťažovateľky potom, ako v začatom exekučnom konaní okresný súd poveril sťažovateľkou zvoleného súdneho exekútora vykonaním exekúcie, napadnutým uznesením tohto okresného súdu bola exekúcia ex offo zastavená. Na základe odvolania sťažovateľky bolo napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdené napadnutým uznesením krajského súdu ako vecne správne.

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta v rozsiahlej argumentácii, ktorá nekorešponduje s obsahom napadnutých rozhodnutí, že postupom a uznesením okresného súdu a krajského súdu boli porušené ňou označené základné práva podľa ústavy a charty, práva podľa dohovoru a dodatkového protokolu, pričom k ich porušeniu malo dôjsť predovšetkým tým, že zastavením riadne začatého a prebiehajúceho exekučného konania, na vykonanie ktorého okresný súd už raz udelil súdnemu exekútorovi poverenie, došlo k prekročeniu jeho právomoci ako exekučného súdu, v kompetencii ktorého podľa sťažovateľky nie je vecné preskúmavanie exekučného titulu. Okresný súd podľa sťažovateľky rozhodol nad rámec svojej právomoci, keď bez návrhu rozhodol o zastavení exekúcie, čím mal sťažovateľke odňať možnosť konať pred súdom, pretože sa nemala možnosť k veciam vyjadriť aj napriek tomu, že príslušné rozhodnutie v konečnom dôsledku zásadným spôsobom ovplyvnilo jej právne postavenie, pretože podľa sťažovateľky má síce k dispozícii exekučný titul, a to rozhodcovský rozsudok, avšak tento je nevykonateľný. Uvedené pochybenie okresného súdu podľa sťažovateľky nenapravil ani krajský súd.

6. Sťažovateľka ďalej vo svojej sťažnosti uvádza, že okresný súd nebol oprávnený z úradnej povinnosti skúmať neprijateľnosť zmluvnej podmienky a na základe toho vysloviť neprípustnosť exekúcie vykonávanej na podklade rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu bez toho, aby sa k tomu mohla za dodržania zásady kontradiktórnosti vyjadriť aj sťažovateľka. Obidva súdy vec nesprávne právne posúdili z hľadiska vnútroštátnej právnej úpravy v interakcii s výkladovými pravidlami uvedenými v smernici Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica Rady“), pretože podľa sťažovateľky sa žiadnym spôsobom nevysporiadali s tým, prečo dojednanie rozhodcovskej doložky v úverovej zmluve

považovali za neprijateľnú podmienku, a v tomto smere podľa sťažovateľky súdy nerešpektovali ani jej návrh na prerušenie konania na účely predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) na podanie výkladu pojmu „nekalá zmluvná podmienka“ v kontexte danej veci.

7. Sťažovateľka poukazuje aj na rozsudok Súdneho dvora vo veci Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Csipai a spol. C-472/11 z 21. 2. 2013, z ktorého má vyplývať, že čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 smernice Rady sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý konštatoval ex offo nekalú povahu zmluvnej podmienky, nemusí na to, aby mohol vyvodiť dôsledky tohto konštatovania, čakať, či spotrebiteľ informovaný o svojich právach navrhne, aby uvedená podmienka bola zrušená, avšak zásada kontradiktórnosti vo všeobecnosti zaväzuje vnútroštátny súd, ktorý konštatoval v rámci preskúmania ex offo nekalú povahu zmluvnej podmienky, informovať účastníkov konania v spore a vyzvať ich, aby sa k tomu kontradiktórne vyjadrili spôsobom, ktorý na tento účel ustanovujú vnútroštátne procesnoprávne predpisy.

8. Sťažovateľka na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 47 charty, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a napadnutým uznesením, ako aj porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 47 charty, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho uznesením, napadnuté uznesenia okresného súdu a krajského súdu zruší, veci vráti na ďalšie konanie a zároveň jej prizná primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

9. Súčasťou sťažnosti je aj návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu podaný podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

11. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby

alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

14. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad určených § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

15. V danom prípade bolo rozhodnutie okresného súdu zrušené uznesením krajského súdu sp. zn. 21 CoE 169/2015 z 10. novembra 2015 a vec bola vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Z uvedeného bez pochybností vyplýva, že pred začatím konania na ústavnom súde napadnuté uznesenie okresného súdu v dôsledku jeho zrušenia krajským súdom zaniklo, preto už nemá žiadne právne účinky, ktoré by mohli viesť k vysloveniu porušenia sťažovateľkou označených práv. Navyše, konanie pred okresným súdom neskočilo. V danom prípade nejde, resp. nešlo o konečné rozhodnutie, dôsledkom ktorého by bolo právoplatné skončenie exekúcie, prípadne zastavenie exekučného konania. Je zrejmé, že v ďalšom štádiu konania bude mať sťažovateľka možnosť uplatniť ochranu označených práv priamo v napadnutom konaní, keďže označený okresný súd po podaní sťažnosti ústavnému súdu mal o veci právomoc opätovne rozhodovať.

16. Podľa názoru ústavného súdu namietanie nesprávnosti a nezákonnosti rozhodnutia krajského súdu ako odvolacieho súdu nemôže byť samo osebe dôvodom

namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Krajský súd v tomto prípade neodmietol sťažovateľke poskytnutie súdnej ochrany, vecou sa zaoberal a rozhodol o nej. Sťažovateľka mala a aj bude mať možnosť v ďalšom štádiu konania pred okresným súdom a následne aj pred krajským súdom uplatniť ochranu označeného práva aj svoju argumentáciu týkajúcu sa skutkovej a právnej stránky predmetnej veci, z čoho vyplýva, že má ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany týchto práv, ktorých porušenie namieta vo svojej sťažnosti. V danej veci sa súdne konanie nachádza v štádiu prvostupňového konania na okresnom súde, ktorý bude postupovať v súlade s názorom odvolacieho súdu.

17. Ústavou daná právomoc neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Aj podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a zákonom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

18. Za daných okolností ústavný súd dospel už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru o nedostatku právomoci ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a preto sťažnosť odmietol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

19. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd bližšie nezaoberal.

20. Ústavný súd na záver poznamenáva, že v obsahu ústavnej sťažnosti nachádzal závažné nedostatky, ktoré by viedli k rozhodnutiu o jej odmietnutí aj z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí. V danom prípade je to chýbajúce rozhodnutie okresného súdu, citácie z rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 18 CoE 641/2011, z 30. novembra 2012, ktorý s predmetnou sťažnosťou nesúvisí, alebo na viacerých miestach spomenuté nesprávne závery oboch súdov, že okresný súd rozhodoval o zastavení exekúcie ex offo (okresný súd zastavil exekúciu na návrh povinného, pozn.) a krajský súd potvrdil napadnuté rozhodnutie okresného súdu (krajský súd zrušil a vrátil vec okresnému súdu, pozn.), čo len svedčí o tom, že sťažovateľka, tak ako v mnohých iných prípadoch, sa uchýlila k podávaniu tzv. „formulárových“ ústavných sťažností, nehladiac na skutočnosť, že v jednotlivých prípadoch sú rozdielne skutkové okolnosti, čo má za následok zmätočnosť takejto ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2016